

Nieuwsbrief Altijd Jarig



KSA Noordzeegouw



Uitgave van de werkgemeenschap Altijd Jarig
van KSA-Noordzeegouw

Nummer 2, februari 2010
Verschijnt minimaal eenmaal per jaar



Laat de vlag vertellen...

Dank zij o.a. uw mecenaat kan KSA Noordzeegouw de beruchte Romevlag laten consolideren. Voor het moment ligt die te wachten in de ateliers van arte/grossé tot de eigenlijke opdracht kan gegeven worden. Dit kan wanneer de afwerking van het nieuwe secretariaat in Gullegem in zicht is. In het najaar van 2010 zul je die vlag alvast in volle glorie kunnen bewonderen achter glas. Voor die gelegenheid hadden we de kans tot een toch bijzonder gesprek met een vlag. We laten de bijna 80-jarige zelf aan het woord.

Het was me niet gegund.

"Ik heb nog niet vaak het daglicht gezien, maar wat ik heb mogen meemaken beklijft toch. Ik ben geboren halfweg 1931, twee jaar na een bevlieging van Karel Dubois, de stichter van KSA Noordzeegouw. Op het einde van de "grootsche Pausdag van de Studentenafdeeling van 't J.V.K.A.' in Brugge op 27 augustus 1929, liet Dubois zich plots ontvallen: "gedurende dit verlof trekken we naar Lourdes, ... over twee jaar over de Alpen naar Rome!". De respons op die uitspraak was van die aard dat hij er een zaak van maakte. In oktober schoot een propagandamachine in gang via schoolbezoeken en in het KSA-blad *Hernieuwen*.



Op de vlag houdt een witte kaproen de pausvlag staande in de tegenwind. Onderaan de skyline van Rome en links van Roeselare en Brugge met eronder zes stadsschilden; v.l.n.r. Brugge, Poperinge, Roeselare, Kortrijk, Ieper en Tielt. De reden van die selectie is niet gekend. (foto archief KSA NZG)

Een Romefonds en een tombola moesten geld in het laatje brengen. Dubois wou zijn KSA laten zegenen door de paus en hoe kon dat beter dan via een gouvlag? Het atelier A.E. Grossé kreeg in 1931 de opdracht mij te ontwerpen en tegen september uit te voeren in zijdestof. Ik vol spanning mee naar Rome! Stel je voor: gezegend worden door paus Pius XI!

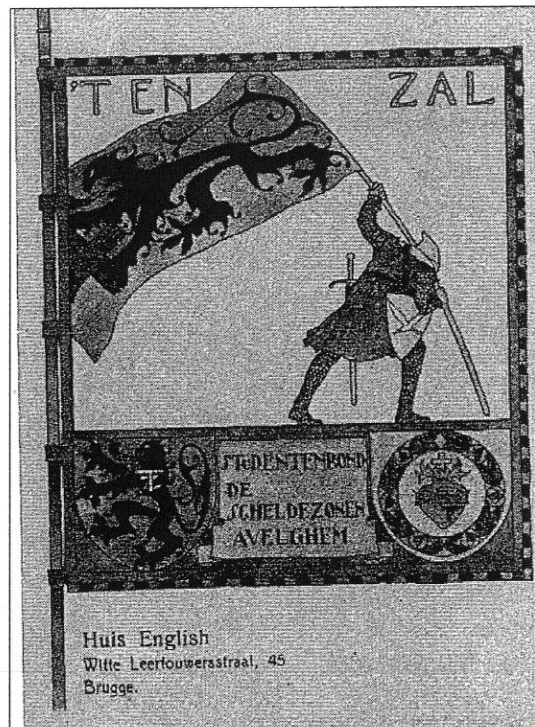


Propagandakaart, 1931. (archief KSA NZG)

Het is echter heel anders afgelopen. Ik heb de paus niet eens gezien, laat staan dat hij mij gezien heeft. Hij had enkel negatiefs over mij en de KSA gehoord en dat was genoeg om geen enkele vlag binnen te laten in de Clementinazaal. Ik werd dus ook niet gewijd.

Over wat de paus mag beziel hebben, is nadien menig inkt gevloeid, zowel in Vlaamse als Waalse, zowel in katholieke als niet-katholieke kranten. De paus had door verkeerde informatie en door onervarenheid van de bedevaartleiding de KSA verward met de nationalistische studentenbeweging AKVS die het jaar voordien nog door de bisschoppen was veroordeeld omdat zij voor een onafhankelijk Vlaanderen had gepleit. Dat de Brugse bisschop Lamiroy op de valreep toch niet was meegegaan naar Rome, vonden ze ook al verdacht. Rome dacht dat KSA via mij op een geniepige wijze aan een pauselijke erkenning van het flamingantisme wou geraken.

De gouvproosten Dubois en Philips (Limburg) waren daags voordien eigenlijk al verwittigd van de kentering: de audiëntie zou vervroegd worden en de geschenken - een kelk, een draagbaar altaar en drie ingebonden jaargangen van *Hernieuwen* - mochten niet aan de paus zelf afgegeven worden. Alle vlaggen waren verboden omdat ze anti-Belgische symbolen droegen. Velen hadden de dag toch hun vlaggen bij. Dat waren meestal AKVS-vlaggen omdat er nog geen echte KSA-vlaggen waren.



"Volgens Marc Schotte van atelier Arte/grossé bestaat de mogelijkheid dat de Romevlag geïnspireerd is door de studentenvlag van AKVS Avelgem dat door Joe English is ontworpen. De gelijkenis is alvast duidelijk."

Dat die verboden werden, kon ik nog begrijpen, maar ook ik? Gelukkig raakte ik als enige vlag toch binnen.

Aan de ingang van de Clementinazaal kwam mgr. Pacelli, de latere paus Pius XII, langs. "Est-ce-que votre drapeau porte des couleurs autres que celles du Pape?" vroeg hij. "Oui", zei Dubois, "par exemple le bleu du ciel". En het was gedaan. Ze wilden me tonen, maar hij wou me niet eens zien en vertrok. In die hemelsblauwe lucht wappert verdorie de pauselijke vlag, tegen de wind in

rechtgehouden door een witte kaproen die weliswaar een klein Vlaams schildje draagt. Wat is daar nu verkeerd aan? Beneden draag ik de skyline van Rome met de Sint-Pietersbasiliek en rechts die van Roeselare en Brugge. En bovenaan heel duidelijk "*West-Vlaanderen aan Christus!*" Met uitroepeten nog wel!

Daar stond de jonge gowleider Antoon Anckaert dan te blinken, volledig van zijn lood geslagen met mij op zijn arm. Ik ben niet eens ontvouwd geweest. Hij mocht terug naar de groep en ze kregen daar van de paus duidelijke taal te horen: niets buiten de bisschoppen om! "*Nihil sine episcopo!*" Hij verliet de zaal en zij antwoordden met het *Evviva Pio!* en de *Vlaamse Leeuw*. Verslagenheid alom. Op die bewuste 9 september 1931 zag je veel tranen, kwaadheid en onbegrip, maar toch ook blijvende loyaliteit. Ik sta niet op de groepsfoto die nadien werd genomen, maar da 's niet erg. Er was toch bijna niemand die de foto wou kopen. Slechts een zeldzame KSA'er heeft toen gezien hoe ik er volledig uit zag. Je begrijpt dat ik met veel verdriet langzaam opnieuw werd opgeborgen voor de rest van die reis.

Na Rome kon ik toch paraderen.

Gelukkig heeft de paus de vergissing ingezien, maar als paus kon hij dat publiekelijk niet toegeven. Dat heeft hij via nuntius Micara in Brussel proberen recht te trekken. Dubois en Philips werden persoonlijk heel gastvrij uitgenodigd naar de nuntiatur met de vraag om in de paasvakantie van 1932 een gowdag te organiseren waarop hij persoonlijk zou voorgaan in de mis. Zij vroegen tijdens latere contacten natuurlijk of hij dan niet mij, de gouvlag, wou wijden. Maar dat kon hij niet. Dat zou verkeerd geïnterpreteerd kunnen worden, schreef hij twee dagen voor de gowdag vertrouwelijk aan Dubois.

Bisschop Lamiroy heeft mij dan op 31 maart 1932 's morgens gewijd en ik heb later die dag de pontificale hoogmis met Micara en Lamiroy heel goed kunnen volgen, want ik stond links voor het hoofdaltaar van de Sint-Salvatoriekathedraal. Nadien werd ik fier rondgedragen door de Brugse straten,

voorafgegaan door een zoeavenfanfare en de pauselijke vlag. Dat was de allereerste keer dat KSA'ers mij hebben mogen zien. Je ziet me niet echt duidelijk op de foto's, maar wat wil je als je aan een stok gedragen wordt? Dat is ons lot, nietwaar. Met een beetje overwinningstrots passeerde ik voor de tribune burgerlijke en kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders voor het Sint-Lodewijkscollege. Die erkenning betekende voor de piepjonge KSA een echte *boost*.

Sindsdien mocht ik elk jaar de optocht van de gowdagen van KSA-Noordzeegouw openen. Zoek me maar op de foto's! In augustus 1932 was ik b.v. in Kortrijk op de algemene jeugddag toen de bisschop op de speelplaats van het Sint-Amanscollege 17 nieuwe collega's, weliswaar eenvoudige zijden Christusvlaggen, wijdde. Dat was trouwens de eerste keer dat het blauw-witte uniform werd



De gouvlag tijdens de gowdag van 1933 op de pier van Oostende. (foto archief KSA NZG)

gedragen en 'Kerels der Noordzee' werd gezongen. De daaropvolgende gowdagen werd ik door steeds meer gewest- en bondsvlaggen vergezeld. Zo heb ik meermalen Oostende, Ieper, Tielt, Menen, Veurne, Roeselare, Brugge en Kortrijk gezien. Tijdens de oorlog bleef ik verborgen, maar nadien wapperde ik volop. In april 1945 was dat zelfs samen met een Belgische vlag en een Vlaamse Leeuw, wat door de Bruggelingen op gejouw werd onthaald. Ik was daar niet op mijn gemak.

De laatste keer dat ik KSA'ers in hun blauwe hemd met oranje das heb gezien, was in november 1956 in de Sint-Michielskerk van Roeselare. Halfstok volgde ik de begrafenis van mijn vader, gowwproost Karel Dubois. Ik werd nadien overhandigd aan Eugeen Janssen die hem opvolgde en in 1959 aan Jan Cocle die hem in 1962 doorgaf aan gowwproost Eugeen Laridon. Die hield echt van vlaggen. Dat voelde je. Hij vertelde of schreef graag over mij. Jammer dat ik in een plastic zak aan de kapstok hing. Dat heeft me geen deugd gedaan.

Heel veel deugd heb ik wel beleefd toen ik na twintig jaren duisternis - tussen 1963 en 1978 waren er geen gowdagen meer - opnieuw het licht mocht zien. Dat licht was zelfs fel want het was tijdens de tv-mis in de Sint-Michielskerk van Roeselare in september 1977. KSA Noordzeegouw vierde toen haar 50-jarig bestaan. Ik stond er te pronken achter glas en kon alles goed zien. In mei zag ik ze tijdens de tentoonstelling allemaal eens voor mij stil staan: de fakkel- en vlaggendragers van vroeger en die van toen. Ik denk dat ik toen voor de eerste keer volledig gefotografeerd werd. Die kleurenfoto sierde trouwens zeven jaar later de kaft van het gelegenheidsboekje

dat KSA uitgaf n.a.v. het pausbezoek aan België in 1985.

Men kon toen al zien hoezeer de tijd mij had aangetast. Het was duidelijk: de zijdestof liet niet toe om mij nog te gebruiken. Ik verdween opnieuw in het donker voor dertig jaar. Een zeldzame keer werd het deksel van mijn koffertje eens geopend, en dit door een nieuwsgierige gowwproost: door Gaby Quicke in 1994 en door Bart Lagrange in 2007 toen ik samen met de kelk van Karel Dubois plechtig werd doorgegeven als een relikwie. Gelukkig durfde geen van beiden het aan om me open te vouwen. Dit zal nu wel gebeuren door deskundigen van het atelier arte/grossé. Ik verheug me er nu al op dat ik binnenkort de kans krijg om vacuüm achter glas dagelijks het verdere verhaal van KSA te volgen in de hall van het gowwsecretariaat van Gullegem. Al wie passeert zal dan ook mijn verhaal mogen horen."

uw Romevlag, neergepend door Eric Colenbier

Wie meer wil lezen over Rome 1931 kan terecht bij ANCKAERT, A., *Dossier: De KSA-studentenbedevaart naar Rome, september 1931*, onuitgegeven getuigenis en bundel van 50 krantenberichten uit *De Standaard* tussen 2 september 1931 en 31 maart 1932; BOUDENS, R., 'De Romebedevaart van de Vlaamse studenten in 1931', *Onze Alma Mater*, jg. 34, 1980, nr. 2, p. 72-103.; DECLERCK, P. 'De stichting en de aanvangsjaren van de Katholieke Studentenactie', *Collationes*, maart 1978, p. 36-60; LARIDON, E., *Laat de vlag vertellen het verhaal van de wind*, KSA-Noordzeegouw, mei 1985, n.a.v. het pausbezoek aan België; VOS, L., 'De Romebedevaart van 1931: een analyse', *Gisteren*, jg. 11, nr. 3 en 4 en jg. 12, nr. 1. (1991-1992) en de vier eerste jaargangen van *Hernieuwen*.

Dienstverleningen sinds 1 januari 2009

We mochten in het voorbije jaar opnieuw een aantal mensen helpen bij het opzoeken van gegevens en ontvingen van anderen archiefmateriaal.

Wilfried Goudenhoofd uit Westouter raadpleegde het archief i.v.m. een hoofdstuk uit zijn boek over Westouter.

Dit hoofdstuk gaat over de jeugdbewegingen in het dorp.

KSA Zandvoorde (50 jaar) en KSA Moerkerke (30 jaar) ontleenden materiaal voor hun tentoonstelling.

Zeven bonden raadpleegden het archief i.f.v. hun jubileum: KSA Lo (30 jaar), KSA Zandvoorde (50 jaar), KSA Ten Briel (75 jaar), KSA Gullegem (100 jaar), KSA

Schuiferkapelle (25 jaar), KSA Wervik (20 jaar) en KSA Kuurne (75 jaar).

We kregen een aantal informatievragen over verschillende onderwerpen: over het ongeval in Dadizele in 1958, leiderslijsten van KSA Hooglede, KSA Loppem en KSA Kuurne, een vraag over de link tussen toerisme en jeugdbeweging, over de goudtag van Ieper in 1934, over het lied 'Kerels der Noordzee', over de ontstaansdatum van KSJ Knokke, KSA Kuurne, KSA Ten Briel en KSA Loppem en over affiches uit de jaren '30.

Van een aantal personen mochten we schenkingen ontvangen: Joël Delobel, Peter Pollefoort, Lieven Descamps, KSA Rooyghem, KSA Ichtegem, Bart Vandamme, Guy Algoet, O.-L.-V.-Hemelvaartinstituut Sint-Andries, KSJ-

KSA-VKSJ Nationaal, Pol Deblieck en Filip Degraeve.

We kregen een deel van het archief van KSA Sint-Trudo (jaren 1955-'75) en de oude vlag van KSA Sijsele in bewaring.

Het feestboek van KSA Zandvoorde (Erwin Medard), het boek *Westhoekjeugd in oorlogstijd* (R. Quaghebuer), de eerste uitgave van de *'Encyclopedie van de Vlaamse Beweging'* en de vier delen van *'Geschiedenis van de Vlaamse gedachte'* van professor Elias (1970) zijn in ons bezit gekomen.

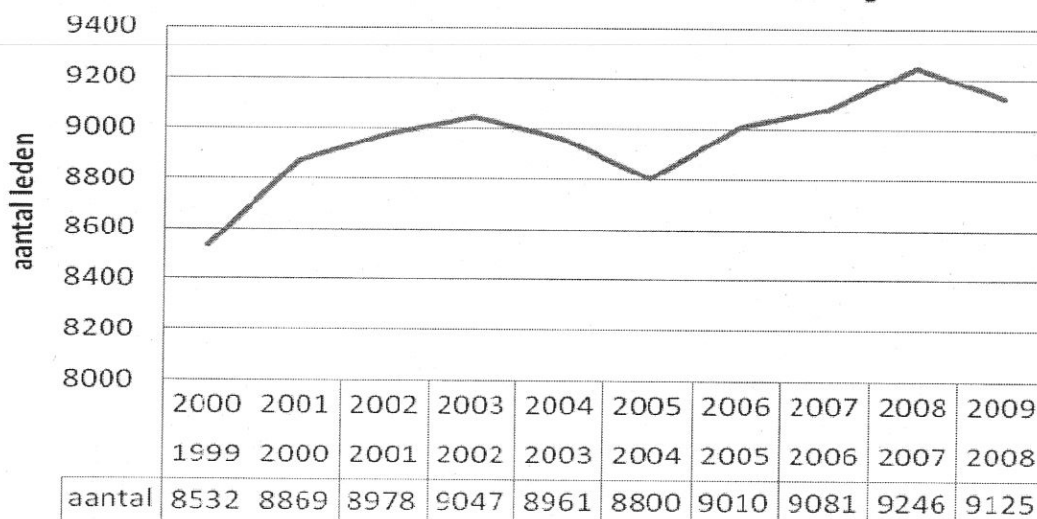
In elke *Golfslag* van het voorbije werkjaar verscheen een 'historisch' artikel, op de hoofdanimatorcursus was er de beurt archief, de werkgroep was op de topconferentie aanwezig en KSA Rooyghem deed op ons een beroep om hun archief wat te ordenen en te dateren.

Met meer dan 9 000!

Fier mogen we zeggen dat we de kaap van de 9000 leden overschreden hebben. We vinden de KSA'ers terug in 69

bonden, verspreid over de provincie. Het aantal bonden stijgt ook lichtjes, van 63 in 1999-2000 tot 69 dit werkjaar.

evolutie ledenaantallen in KSA Noordzeegouw in de laatste 10 jaar



Bondsarchieven

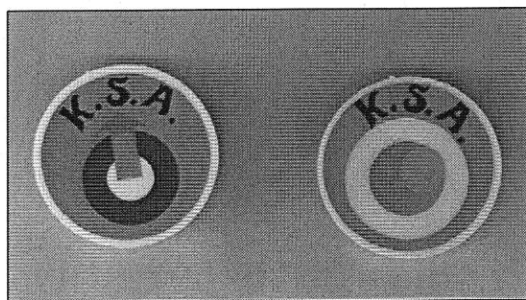
Met de werkgroep beslisten we om voortaan, vooral uit oogpunt van conservatie, ook bondsarchieven in bewaring te nemen, als niemand anders zich daarvoor verantwoordelijk kan of wil stellen. We willen de archieven niet inventariseren maar zullen in

samenspraak met de bewaargever de documenten wel inkijken en de dubbels en de stukken die met KSA Noordzeegouw te maken hebben uit het archief lichten om zo de hoeveelheid documenten te beperken.

Rariteitenkabinet

Wie herkent deze plastic badges?

We ontvingen dit jaar twee badges in hard plastic. We hebben er echter geen idee van ter welker gelegenheid ze verspreid/verkocht werden. Ook een juiste datering ontbreekt. Wij vermoeden dat ze in de jaren 70 op één of andere activiteit een rol speelden.



Onze service...

Ben je op zoek naar de oude ledenaantallen van jouw bond? Wil je een KSA-tentoonstelling opsmukken met vlaggen, affiches of oude uniformen? Je waagt je aan een scriptie over jouw bond of een thesis over KSA? Iemand zoekt voor zijn biografie iets over zijn KSA-verleden? Je wil een vormingsmoment voor de leiders organiseren rond het archief? Je zoekt een goede bestemming voor jouw oude gewest bladen, affiches of KSA-vlaggen? Contacteer ons! => altijdjarig@ksanoordzeegouw.be

Knapenschuitje

Van Guy Algoet ontvingen we een knapenschuitje: een hoofddekseel dat hoorde bij Het Jong-Vlaamse KSA-uniform van 1943-1968.

Vlaggenoffensief

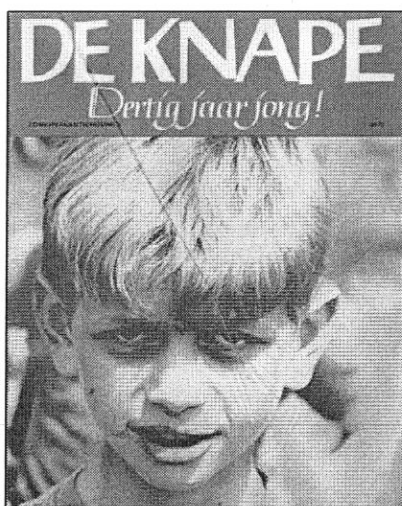
Vlaggen zijn een bijzonder cultureel erfgoed. Gedurende het werkjaar werden de 86 vlaggen in ons bezit geïnventariseerd: opgemeten, beschreven en digitaal gefotografeerd. De bedoeling is die Lourdes-, jaarthema-, gouw-, kamp- en gelegenheidsvlaggen en doeken binnenkort digitaal beschikbaar te stellen op de website. Meteen vatten we ook een tweejarigenplan op dat nu halverwege is: we willen van alle bonden hun vlaggen digitaal verzamelen. In het totaal reageerden reeds 15 van de 69 bonden, in het totaal goed voor foto's van 28 vlaggen, waaronder 5 AKVS-vlaggen (van tussen 1912 tot 1930) en één JVF-vlag. De foto's kunnen digitaal naar KSA doorgemailed worden, maar soms trekken we er zelf voor op uit. Ook die vlaggen willen we binnen afzienbare tijd digitaal ter beschikking stellen.

Tijdschriften gezocht

Ons archief bezit een uitgebreide tijdschriftencollectie. We verzamelen zowel de goutijdschriften als de uitgaven van KSJ-KSA-VKSJ en gaan er prat op dat onze verzameling vrij volledig is. Toch ontbreken nog een aantal nummers. Wie kan ons helpen?

HET VENDEL

Jaargang 2 - 1956-1957: nr. 8
Jaargang 3 - 1957-1958: nr. 4' en nr. 5
Jaargang 4: zou niet bestaan?
Jaargang 5 - 1958-1959: nr. 2, nr. 5, nr. 6, nr. 7, nr. 8 en nr. 9
Jaargang 7 - 1960-1961: nr. 1 en nr. 2
Jaargang 15 - 1968-1969: nr. 10?
Jaargang 16 - 1969-1970: nr. 10?
Jaargang 17 - 1970-1971: nr. 10?



DE KNAPE

Jaargang 13 - 1949-1950: nr.3 en nr.5
Jaargang 18 - 1954-1955: nr. 10?
Jaargang 19 - 1955-1956 : volledig
Jaargang 20 - 1956-1957: volledig
Jaargang 21 - 1957-1958: volledig
Jaargang 22 - 1958-1959: volledig
Jaargang 23 - 1959-1960: nr. 10?
Jaargang 24 - 1960-1961: nr. 8

HIEP

Jaargang 34 - 1970-1971: nr. 3

FLITSEN

Jaargang 4: volledig

KRUIMELS

Jaargang 4 - 1977-1978: nr. 10?
Jaargang 12 - 1985-1986: nr. 2 en nr. 4
Jaargang 13 - 1986-1987: nr. 6
Jaargang 17 - 1990-1991: nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr.5 en nr. 6

OPKIKKER

Jaargang 12 - 1992-1993: nr. 6?

PALABER

Jaargang 3 - 1974-1975: volledig
Jaargang 4 - 1975-1976: nr. 1, nr. 2 en nr. 3
Jaargang 6 - 1977-1978: volledig
Jaargang 8 - 1979-1980: nr. 5

RICHTEN

Jaargang 24 - 1959-1960: nr. 6
Jaargang 27 - 1962-1963: nr. 8

ROBBEDOL

Jaargang 4 - 1976-1977: nr. 3?
Jaargang 18 - 1990-1991: nr. 1
Jaargang 20 - 1992-1993: nr. 3

ZEPPUS

Jaargang 1 - 1993-1994: nr. 2

ZEROM

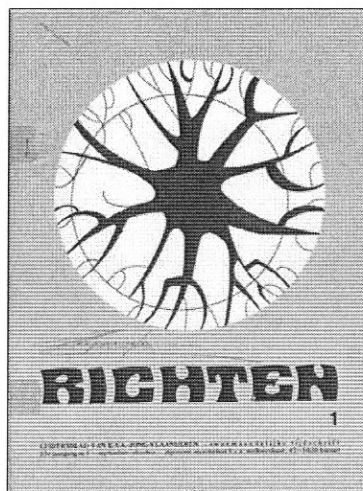
Jaargang 1 - 1972-1973: volledig

BIETEBAUWBRIEF

Jaargang 4 - 1993 - 1994

KABOUTERVITAMINE

Jaargang 1 - 1970-1971: volledig
Jaargang 2 - 1971-1972: volledig



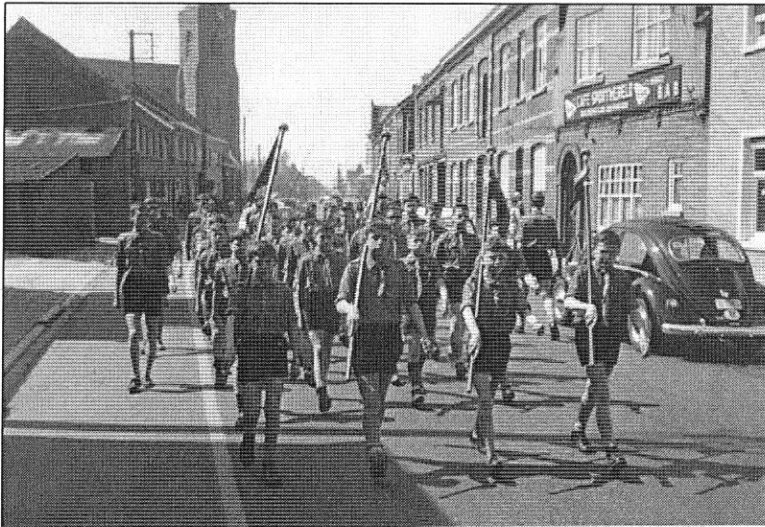
Oproep tot identificatie. Wie kan ons helpen?



F01582

F04859

Wij zijn voor beide foto's op zoek naar de plaats waar dit gebouwtje met 'pax' op stond?
Welke groep staat op de linkse foto?



F04081

Waar? Wanneer? Welke
bond?



v.l.n.r.: Herman Leber, Bart Dewitte, Astrid Hooijberg, Pascal Gryson, Wim Vermander, Eric Colenbier
Contact?

Herman Leber: 050/39 29 18

altijdjarig@ksanoordzeegouw.be